

СХВАЛЕНО
Вченою радою
ПЗВО Міжнародний класичний
університет імені Пилипа Орлика
протокол № 4 від 26 листопада 2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом ректора
ПЗВО Міжнародний класичний
університет імені Пилипа Орлика
Наталя Євдокимова
№ 45/1 від 26.11.2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про реалізацію права на вільний вибір навчальних
дисциплін здобувачами вищої освіти
ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені
Пилипа Орлика»
(нова редакція)

Миколаїв, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок реалізації здобувачами ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» права на вільний вибір навчальних дисциплін (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Положення про організацію освітнього процесу у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

1.2. Цим Положенням визначається процедура формування каталогу вибіркових навчальних дисциплін/дисциплін вільного вибору (далі – ДВВ), обрання та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти (далі – здобувачі) навчальних дисциплін/освітніх компонентів із розділу вибіркових у межах, передбачених відповідною освітньо-професійною програмою (далі – ОПП) та навчальним планом у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» (далі – Університет).

1.3. Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує здобувачам побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.4. Вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які пропонуються Університетом для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог особи для власного особистісного та професійного розвитку, потреб суспільства та держави, ефективнішого використання можливостей Університету, врахування регіональних особливостей тощо.

1.5. Вибір навчальних дисциплін/освітніх компонентів є однією із складових формування індивідуальної освітньої траєкторії. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, освітніх компонентів. У вищій освіті індивідуальна освітня траєкторія включає, зокрема, послідовність здобуття освітніх кваліфікацій, академічну мобільність, визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти тощо. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду;

1.6. Вибіркові навчальні дисципліни надають можливості здобувачеві вищої освіти:

- самостійно формувати індивідуальну освітню траєкторію;
- задовольняти особисті освітньо-культурні інтереси;
- поглиблювати професійні знання за обраною спеціальністю;
- здобувати додаткові компетентності, що підвищують конкурентоспроможність на ринку праці.
- вивчати дисципліни, що пропонуються для інших спеціальностей, для розширення кругозору;

– розширювати можливості для навчання завдяки академічній мобільності.

1.7. Вибір освітніх компонентів здійснюється у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (не менше ніж 10 відсотків для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання). При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти.

1.8. На початку навчального року навчальний відділ за поданнями деканів факультетів формує перелік вибіркового навчальних дисциплін/освітніх компонентів – Каталог ДВВ.

1.9. Каталог ДВВ – це систематизований анотований перелік навчальних дисциплін, які відносяться до вибіркової складової ОПП для певного рівня вищої освіти. Зміст відповідних каталогів дисциплін у вигляді переліку вибіркового навчальних дисциплін є обов'язковою складовою навчального плану ОПП.

1.10. З метою розширення індивідуальної освітньої траєкторії, здобувачам вищої освіти дозволяється обирати вибірково навчальні дисципліни не лише з Каталогу ДВВ своєї ОПП, а й з переліку вибіркового дисциплін інших ОПП, за умов наявності таких дисциплін у навчальних планах відповідних ОПП та погодження гаранта ОПП, за якою навчається здобувач. Такий вибір можливий за умов відповідності обраної дисципліни освітнім цілям, рівню підготовки здобувача та з урахуванням ресурсного забезпечення викладання. Вибір дисципліни з іншої ОПП відображається в індивідуальному навчальному плані здобувача та стає обов'язковим для виконання після затвердження.

1.11. Результати вибору здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані наступного навчального року. Вибіркові навчальні дисципліни, внесені до індивідуального навчального плану, є обов'язковими для їх вивчення здобувачем вищої освіти.

1.12. Вибір навчальних дисциплін/освітніх компонентів ОПП повинен відповідати принципам альтернативності (не менше двох рівноцінних альтернатив на кожному позицію вибору), змагальності (здобувачі здійснюють вибір після ознайомлення з презентаціями, робочими навчальними програмами, викладачами) та академічної відповідальності (не допускати тиску на здобувачів у виборі в інтересах кафедри та окремих викладачів).

1.13. У випадку порушення принципів академічної відповідальності та виникнення конфліктної ситуації здобувач має право звернутися до адміністрації згідно процедури, визначеної у Положенні про врегулювання конфліктних ситуацій у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

1.14. У випадку поновлення, переведення здобувача освіти, допуск до

занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня Бакалавр за скороченим терміном навчання можуть бути перезараховані вибірккові навчальні дисципліни відповідно до чинного «Положення про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» (нова редакція)».

1.15. Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» навчальні дисципліни, вивчені в університетах-партнерах за програмами академічної мобільності можуть бути зараховані як вибірккові навчальні дисципліни відповідно до освоєного обсягу кредитів.

1.16. Навчальні дисципліни чи освітні курси, засвоєні шляхом неформального та/або інформального навчання можуть бути зараховані як вибірккові навчальні дисципліни згідно «Положення про порядок визнання у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

2. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН/ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

2.1. Обсяг навчальної дисципліни/освітнього компонента Каталогу ДВВ уніфікований і становить не менш 3-ох кредитів ЄКТС. Обсяг та види аудиторних занять, форма семестрового контролю дисциплін вільного вибору циклу визначається навчальним планом відповідної ОПП. Виключення можливі для здобувачів третього (доктор філософії) рівня вищої освіти.

2.2. Принципи формування Каталогу дисциплін вільного вибору (ДВВ) наступні:

2.2.1. У Каталозі ДВВ надається короткий опис кожної дисципліни (анотація), вказуються результати навчання дисципліни, обсяг в кредитах ЄКТС, кафедра яка забезпечує викладання та інше.

2.2.2. Завідувачі кафедри забезпечують підготовку викладачами робочих навчальних програм вибірккових дисциплін. За реалізацію в освітньому процесі вибіркової навчальної дисципліни/освітнього компонента несе відповідальність завідувач кафедри, за якою закріплено викладання відповідної дисципліни, та гарант відповідної освітньої програми.

2.2.3. Каталог ДВВ формує відділ внутрішнього забезпечення якості освіти Університету разом з гарантами освітніх програм за наступною процедурою:

- наприкінці поточного навчального року кафедри, що забезпечують викладання вибірккових дисциплін/освітніх компонентів, формують анований перелік вибірккових дисциплін і затверджують його на засіданні кафедри до 01 червня;
- декани факультетів за участю гарантів освітніх програм, базуючись на

переліках вибірових дисциплін кафедр, формують Каталоги ДВВ відповідних ОПП певних рівнів вищої освіти для всіх форм здобуття освіти і подають до відділу внутрішнього забезпечення якості освіти Університету до 10 червня;

- відділ внутрішнього забезпечення якості освіти Університету здійснює експертизу наданих матеріалів, узагальнює їх та формує Каталоги ДВВ всіх ОПП, за якими Університет готує здобувачів вищої освіти, для їх затвердження на засіданні вченої ради Університету до 20 червня;
- Каталог ДВВ, затверджений вченою радою Університету, розміщується в інформаційному просторі Університету для загального ознайомлення учасників освітнього процесу до 30 червня.

2.3. Перелік вибірових навчальних дисциплін на наступний навчальний рік може змінюватися, доповнюватися відповідно до опитування стейкхолдерів, здобувачів, прийняття нових стандартів тощо.

3. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН/ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

3.1. Вибіркові навчальні дисципліни можуть пропонувати усі науково-педагогічні працівники, які мають професійну кваліфікацію, що відповідає змісту пропонованої дисципліни. Для того, щоб запропонувати вибірову дисципліну, необхідно розробити робочу навчальну програму та презентацію навчальної дисципліни.

3.2. Перелік вибірових навчальних дисциплін кафедри затверджується на засіданні кафедри.

3.3. Після ознайомлення зі змістом вибірових навчальних дисциплін за Каталогом ДВВ деканати факультетів проводять зібрання в офлайн або онлайн режимі та пропонують визначитися з вибором вибірових навчальних дисциплін шляхом заповнення гугл-форми на платформі MOODLE.

3.4. Навчальні групи для вивчення вибірових навчальних дисциплін формуються за наявності не менше 10-ти осіб для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та 5-ти осіб для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

3.5. Навчальні заняття з вибірових дисциплін відбуваються за затвердженим розкладом занять.

3.6. Зарахування здобувачів на вивчення вибірових дисциплін проводяться розпорядженням деканів по факультету за результатами альтернативного вибору навчальних дисциплін, що проводиться шляхом опитування здобувачів через цифрові сервіси, що забезпечує прозорість і відкритість вибору.

4. АЛГОРИТМ ПІДГОТОВКИ ТА ВИБОРУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН/ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

4.1. Процедурі вибору здобувачами вибіркового навчального дисциплін передують їх ознайомлення із порядком, термінами, особливостями запису на вивчення запропонованих навчальних дисциплін та з умовами формування навчальних груп/потоків для вивчення дисциплін Каталогу ДВВ.

4.2. До початку процесу обрання здобувачами вищої освіти вибіркового дисциплін/освітніх компонентів, науково-педагогічні працівники кафедри, що забезпечують викладання вибіркового дисциплін Каталогу ДВВ, можуть презентувати здобувачам запропоновані вибіркові дисципліни/освітні компоненти згідно певного графіку. Також, за потреби, надаються консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії, процедури вибору тощо.

4.3. Процедура вибору дисциплін здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відбувається наступним чином:

1 крок – вибір дисциплін з Каталогу ДВВ (дисциплін вільного вибору), який розміщено на веб-сторінці відповідної кафедри, здійснюється у другому семестрі поточного навчального року (з **01 березня по 31 березня**)

2 крок – за результатами вибору, здобувач вищої освіти подає заяву до деканату про вибір навчальних дисциплін з Каталогу ДВВ (до **31 березня**). Вивчення вибіркового навчального дисциплін починається з наступного навчального семестру (з вересня наступного навчального року).

Процедура вибору дисциплін здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти та здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (здобувачами першого курсу за окремими освітніми програмами) відбувається наступним чином:

1 крок – вибір дисциплін з Каталогу ДВВ (дисциплін вільного вибору), який розміщено на веб-сторінці відповідної кафедри, здійснюється у першому семестрі (з **01 листопада по 30 листопада**).

2 крок – за результатами вибору, здобувач вищої освіти подає заяву до деканату про вибір навчальних дисциплін з Каталогу ДВВ (до **30 листопада**). Вивчення вибіркового навчального дисциплін починається у наступному семестрі цього ж навчального року.

4.4. Процедура вибору дисциплін здобувачами, які були зараховані за скороченою програмою навчання (за результатами попередньої освіти), при умові формування нових академічних груп такий же, як і для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

4.5. Процедура вибору дисциплін здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми здобуття освіти відбувається під час весняної заліково-екзаменаційної сесії. Вивчення вибіркового навчального дисциплін починається з наступного навчального семестру (з вересня наступного навчального року).

Процедура вибору дисциплін здобувачами другого (магістерського)

рівня вищої освіти відбувається під час осінньої заліково-екзаменаційної сесії. Вивчення вибіркового навчального дисциплін починається у наступному семестрі цього ж навчального року.

4.6. Вибір триває не менше тижня з використанням цифрових сервісів для проведення опитування здобувачів.

Здобувач, який з поважних причин (хвороба, академічна мобільність тощо), не записався на вибірково дисципліни, має право запису протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

У випадку, якщо здобувач вчасно не скористався правом вибору, то декан самостійно здійснює запис такого здобувача до певної навчальної групи з ознайомленням здобувача з відповідним розпорядженням.

4.7. Після завершення вибору навчальний відділ спільно з деканом факультету та представником студентського самоврядування опрацьовує заяви і формує списки навчальних груп для вивчення вибіркового навчальних дисциплін/освітніх компонентів, оприлюднює на платформі MOODLE.

5. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

5.1. У випадку поновлення, переведення, допуску до занять після завершення академічної відпустки можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін, що не дублюють зміст обов'язкових (із циклу вільного вибору) на обраній ОПП відповідно до чинного «Положення про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» (нова редакція)». Реалізувати право вибору навчальних дисциплін такі здобувачі можуть впродовж двох-трьох тижнів від початку навчального семестру з урахуванням результатів вибору здобувачів, які навчаються за цією ОПП та обмежень що встановлені даним Положенням.

5.2. Здобувачам – учасникам академічної мобільності може бути дозволено зарахувати вибірково навчальні дисципліни/освітні компоненти, які були засвоєні в іншому закладі вищої освіти-партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної ОПП в Університеті.

5.3. Компетентності, отримані шляхом неформально\та/або інформальної освіти, можуть перезараховуватись при вивченні вибіркового навчальних дисциплін/освітніх компонентів відповідно до «Положення про порядок визнання у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набуває чинності з дати його затвердження наказом ректора.

6.2. У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні

пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

6.3. Всі зміни та доповнення до Положення розглядаються та приймаються на засіданні вченої ради та затверджуються наказом ректора Університету.